

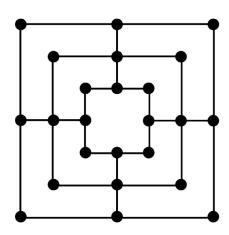
עבודת גמר בתכנון ותכנות מערכות בחלופת מערכות מומחה שנת הלימודים תשפ"א

שם בית הספר: כיח אליאנס - חיפה

סמל בית הספר: 340190

שם העבודה: Nine Men Morris

שם התלמיד: טום קרק שם המנחה: אריאל בר-יצחק

Nine Men Morris By Tom Kark תוכן עניינים

מבוא	3
אפיון המערכת	4
חוקי המשחק ●	5
ארכיטקטורה של הפרויקט	8
 המחלקה – Board – המחלקה – BoardAB – המחלקה – Const – המחלקה – GameVisuals – המחלקה – IndexHooks – המחלקה – MorrisButton – המחלקה – Move – המחלקה – MoveScore – 	9 12 14 15 17 18 19 21
יצוג בסיס הידע	23
תיאור אלגוריתם המחשב	25
• היוריסטיקות וחישוב הנקודות למהלך	29
מדריך למשתמש	31
רפלקציה	33
תודות	34
כיבליוגרפיה	35

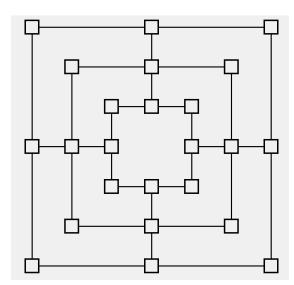
הקדמה, רקע על המשחק / פאזל

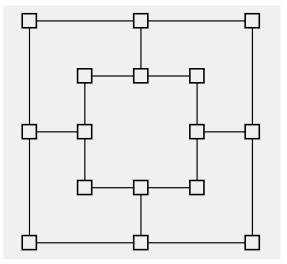
הקדמה ורקע - הפרויקט עוסק במשחק הלוח Nine Men Morris, משחק אשר כבר קיים בעולמנו אלפי שנים, המשחק בא בכמה גרסאות כגון: Rorris וכו', הפרויקט עצמו עוסק בNine Men Morris בלבד. בפרויקט המוצג הלוח הינו מודולארי ולכן יש מניע טבעי לחשוב שהפרויקט מייצג בעצם את שאר הגרסאות של ממשחק, אבל זה לא נכון כלל וכלל, לדוגמא בTwelve Men Morris יש גם מהלכים שלא קיימים בNine Men Morris ולכן הפרויקט מייצג את Nine Men Morris בסקאלות שונות. בפרויקט ישנו גיוון רב של אפשרויות ותכונות, בין אם זה משחק של 2 אנשים אחד מול השני, או מחשב מול השחקן ואפילו מחשב מול מחשב עם עד 2 היוריסטיקות שונות. הפרויקט מעוצב מהבחינה הגרפית בצורה מושקעת ויעילה, תוך יישום של החוקים, התכונות והליך המשחק.

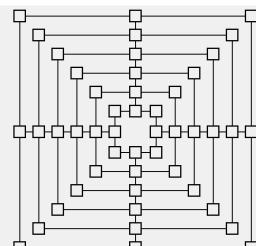

Nine Men Morris By Tom Kark אפיון המערכת

לוח המשחק: לוח המשחק המקורי בנוי מ3 שכבות של "מסגרות", כל שכבה מכילה 8 תאים ולכן הלוח מסתכם ב24 תאים בסה"כ. בפרויקט זה ניתן להעלות את כמות השכבות במשחק, כלומר ניתן לשחק במעט שכבות עד כדי 2 שכבות ואפשר גם לשחק במימדים עצומים, עד 9 שכבות.

Nine Men Morris By Tom Kark חוקי המשחק

המשחק בנוי מכמה שלבים, תחילה יש לדעת כי לכל שחקן ישנן 9 חתיכות משלו (במידה ומשנים את סקלת הלוח אז מספר החתיכות משתנה בהתאם, אבל נדון במקרה ברירת המחדל במהלך אפיון חוקי המשחק), עתה נסתכל על כל שלב בנפרד על מנת להבין את החוקים ומהלך המשחק:

- שלב 0: בשלב זה כל שחקן מניח בתורו חתיכה בתא ריק במידה ועדיין יש לו
   חתיכות, השלב נגמר כאשר כל שחקן הניח את כל החתיכות שלו על הלוח.
- שלב 1: שלב זה ישר מתחיל לאחר סיום שלב 0, בשלב זה כל שחקן רשאי להזיז את
   אחת החתיכות שלו לכל השכנים הריקים של החתיכה (תא ריק),
  - שלב 2: שלב זה אינו משותף לשני השחקנים בניגוד לשלבים הקודמים, כל שחקן מגיע לשלב זה בנפרד מהאויב (שחקן 1 יכול להיות בשלב 2 אבל שחקן 2 לא בהכרח בשלב 2), לשלב זה מגיע שחקן כאשר מספר החתיכות שלו אשר נמצאות על הלוח הוא 3, שחקן אשר מגיע לשלב זה יכול "לעוף", כלומר במקום להזיז חתיכות לשכנים הריקים שלהן, הוא יכול להזיז כל חתיכה לכל תא ריק על הלוח.

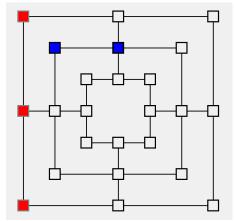
עתה נשאלת השאלה,

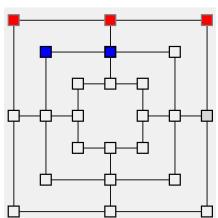
איך מצמצמים לאויב את מספר החתיכות ומתי שחקן מסוים מנצח?

מצמצמים לאויב את מספר החתיכות כאשר השחקן הנוכחי יוצר שלשה (Morris), שלשה נוצרת כאשר השחקן הנוכחי מניח חתיכה ונוצר מצב שקיימות 3 חתיכות רצופות בשורה או 3 חתיכות רצופות בטור, מצ"ב דוגמא לכל מצב:

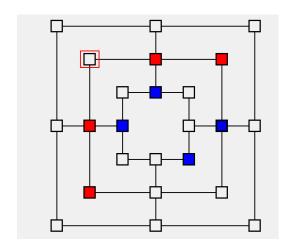
שורה

במצב זה, כאשר השחקן האדום יצר שלשה, הוא רשאי למחוק לכחול חתיכה אשר לא נמצאת בתוך שלשה כחולה, במידה וכל החתיכות של הכחול נמצאות בתוך שלשות כחולות, אז השחקן האדום רשאי למחוק חתיכה אחת מכל החתיכות.

הערה חשובה: כאשר נוצר ששחקן כלשהו, לדוגמא, האדום, מניח חתיכה ויוצר 2 Morrises עדיין הוא רשאי לאכול לאויב רק חתיכה אחת ולא שתיים! כפי שניתן לראות בתמונה המצורפת מתחת, אם נשים חתיכה אדומה בתא המסומן, ניצור בעצם 2 שלשות אבל נהיה רשאים למחוק רק כחול יחיד!

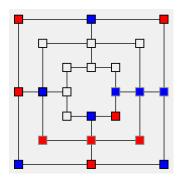

Nine Men Morris By Tom Kark איך מגיעים לנצחון?

צריך לצמצם לאויב את מספר החתיכות ל2, מכיוון שכאשר שחקן מגיע ל2 חתיכות הוא לא יכול ליצור שלשות יותר ולכן הוא מפסיד.

ישנו מקרה נוסף שהוא נדיר במיוחד שגם הוא מגיע לנצחון, כאשר שחקן מצליח ללכוד את כל החתיכות של האויב, כלומר לא משנה איזו חתיכה האויב ייבחר וינסה להזיז, כל השכנים שלה לא יהיו ריקים משמע אין לה לאן לזוז, ולכן הוא מפסיד אוטומטית, דוגמא של המצב הנדיר:

כפי שניתן לראות, הכחול ניצח מכיוון שכל החתיכות האדומות חסומות, לא משנה איזה חתיכה אדומה תיבחר, היא לא תוכל לזוז ולכן הכחול ניצח.

מטרת המשחק - לנצח את האויב בכל דרך ניצחון אפשרית, בין אם זה לצמצם לאויב את כמות החתיכות ל2 או לחסום אותו לחלוטין.

מומחיות המערכת - יכולת לשחק את המשחק כרגיל (שחקן אנושי נגד שחקן אנושי), או לשחק נגד המחשב אשר יכול לשחק ב2 דרכים שונות בשימוש היוריסטיקות שונות ולבסוף ניתן גם למחשב לשחק מול המחשב. המחשב משחק בעזרת אלגוריתם Alpha-Beta אשר מסתכל קדימה במהלכי המשחק וקובע לעצמו מה המהלך היעיל והחכם ביותר בדרך לנצחון.

קהל היעד - כל איש אשר מעוניין לפתח את חוט המחשבה ולאתגר את עצמו במשחק מול המחשב, או כל איש אשר מחבב את המשחק.

מטרות המערכת - הפרויקט מנסה להמחיש את חווית המשחק דרך המחשב בצורה הריאליסטית ביותר, המערכת יכולה להאיר את עיניי השחקן בדרכיי המשחק שלה ואף לחדש לשחקן רעיונות במשחק.

Nine Men Morris By Tom Kark ארכיטקטורה של הפרויקט

(על מנת לעבור לפירוט המחלקה יש ללחוץ על השם שלה המסומן בכחול ברשימה)

ישנן 9 מחלקות שונות בפרויקט:

- Board מחלקה שמנהלת את המשחק, בודקת ומחשבת לבד את חוקיות המהלכים וכו'. המחלקה מנהלת את הרקע של מה שרואים בגרפיקה, היא מנהלת את ההזזות, אכילות וכל הדברים העיקריים והבסיסיים של המשחק.
  - מחלקה אשר יורשת מBoard ובנוסף לכך מנהלת את האלפא בטא Board מחלקה אשר יורשת משחק.
  - מחלקה אשר שומרת המון תכונות של ערכים קבועים בשביל המשחק,
     Magic המטרה העיקרית היא שיהיו ערכים קבועים מראש ולא יהיה שימוש רב של
     Numbers
- GameVisuals המחלקה יורשת Forma מברירת מחדל, המחלקה דואגת לגרפיקה של הפרויקט ולכל הניהול של הפנים של הפרויקט, כל הלחיצות, הכפתורים והלוח שהמשתמש רואה.
  - MorrisNodes המחלקה שבונה את הלוח (מבני הנתונים), יוצרת IndexHooks
     4 ומקשרת בין כולם על מנת ליצור את הלוח, מבני הנתונים שלנו הוא בעצם גרף
     Coiliti, כלומר כל Node בעל דרגת יציאה שלא עולה על
- <u>MorrisButton</u> מחלקה אשר יורשת מחטדם ובעצם השוני העיקרי שלה היא שהיא מצביעה על חתיכה, כל התאים על הלוח הם בעצם כפתורים, אז יש צורך שכל כפתור יוכל להפנות אל הMorrisNode המתאים לו כדי להקל על חלקים מסוימים באלגוריתמים.
- מייצג כל תא בלוח, המחלקה בעלת תכונות רבות אשר נותנות המון MorrisNode מייצג כל חתיכה כמו המיקום שלה וכו'.
- Move מחלקה אשר מייצגת מהלכים במשחק, ושומרת נתונים כגון: מי זז? לאן זז?
   מאיפה זז? האם אכל? מה אכל? וכו'.
  - MoveScore מחלקה שנועדה לסייע לBoardAB, המחלקה שומרת מהלך MoveScore . ושומרת את הציון שהיוריסטיקה נתנה לו.

Nine Men Morris By Tom Kark Board – המחלקה

משמשת כמחלקה שמייצגת את לוח המשחק והפעולות שניתן לעשות בו ובכך בעצם מנהלת את הלוח והמשחק שמתרחש.

המחלקה BoardAb יורשת ממנה.

<u>תכונות</u>:

- - winner שלם אשר מייצג את השחקן המנצח, במהלך המשחק שלם שלם אשר מייצג את השחקן המנצח, במהלך המשחק ערך המשתנה 0, ו1 אם השחקן הראשון (אדום) ניצח ו2 אם השחקן השני (כחול)
   ניצח
  - שתנה מטיפוס שלם אשר מייצג את השלב הנוכחי של המשחק, יש phase שלושה שלבים, שלב 1,0 ו2.
- 1 משתנה מטיפוס שלם שמייצג את השחקן הנוכחי שתורו לבצע מהלך, 1
   לשחקן 1 ו2 לשחקן 2
- משתנה מטיפוס שלם אשר שומר את מספר המהלכים שעברו lastRandomized
   מאז פעם אחרונה שנאכל חייל
- moves רשימה של החתיכות האפשריות שניתן להזיז אליהן חתיכות מטיפוס moves עם MorrisNode, יש בה איברים רק כאשר שחקן רשאי למחוק לאויב חתיכות, אחרת היא ריקה
- removeMoves − רשימה של החתיכות האפשריות שניתן למחוק לאויב מטיפוס -removeMoves , יש בה איברים רק כאשר שחקן רשאי למחוק לאויב חתיכות, אחרת MorrisNode . היא ריקה
- משתנה בוליאני שערכו הוא אמת כאשר אחד השחקנים צריך למחוק -removeOn
   לאויב חתיכה
- משתנה בוליאני שערכו הוא אמת כאשר שחקן בחר חתיכה והוא צריך onGoing לבחור לאן להזיז אותה, כלומר יש תור מתמשך כרגע, אחרת שקר.
  - ערך בוליאני שערכו הוא אמת כאשר המשחק נגמר ואחרת שקר gameOver
    - ששומר את מצב הלוח IndexHooks משתנה מטיפוס hooks

- מערך מטיפוס שלם ששומר בשלב 0 את כמות החתיכות שנשארו לכל leftPieces
   שחקן להניח על הלוח
  - מערך מטיפוס שלם ששומר כמה שלשות יש לכל שחקן morrises •
  - שר שומרת את היסטורית המהלכים moveHistory → מחסנית מטיפוס moveHistory מתחילת המשחק

:פעולות

- Board(int layer = layers) פעולה בונה של המחלקה אשר מאתחלת את כל המשתנים הרלוונטים לאתחול ומגדירה לוח חדש בגודל layer, הפעולה לא מחזירה כלום
  - PlacePiece(MorrisNode src, MorrisNode dest) פעולה המקבלת שני MorrisNode שמה חתיכה בלוח בתא DEST, אם הSrc קיים אז הפעולה משתני שלם, מרכה מסדב, הפעולה מחזירה ערך מטיפוס שלם, 0 במידה שהחתיכה הונחה בהצלחה אבל לא נוצרה שלשה, 1 במידה והונחה בהצלחה וכן נוצרה שלשה, 2 חתיכה כבר קיימת שם, 3 אי אפשר לשים שם חתיכה, 4 שני הפרמטרים שגויים.
- סופרת כמה חתיכות p פעולה המקבל ערך מטיפוס שלם CountPieces(int p) פעולה המקבל ערך מטיפוס שלם CountPieces (int p)
   על הלוח יש לשחקן הק ומחזירה את המספר הזה, גם הוא טיפוס שלם.
  - ChoosePiece(MorrisNode node) פעולה המקבלת משתנה מטיפוס-ChoosePiece (MorrisNode node) ובוחרת אותו כדי להתחיל את התור, אם אין בעיה בבחירה של MorisNode החתיכה הזאת אז הפעולה מחזירה אמת אחרת היא מחזירה שקר.
- RemovePiece(MorrisNode src) הפעולה מקבלת משתנה מטיפוס MorrisNode ומוחקת אותו מהלוח, הפעולה מחזירה 0 אם החתיכה נמחקה בהצלחה, 1 אם התא ריק ולכן אין חתיכה למחוק, 2 החתיכה שייכת לאותו השחקן שמנסה למחוק אותה ולכן זה לא אפשרי, 3 החתיכה לא יכולה להמחק, כנראה כי היא נמצאת בשלשה, 4 החתיכה נמחקה בהצלחה והשחקן שמחק את החתיכה ניצח.
  - פעולה אשר בודקת אם שחקן כלשהו ניצח ומחזירה ערך מטיפוס CheckWin()
     שלם, 0 אם אף אחד לא ניצח, 1 אם הראשון ניצח, 2 השני ניצח.

- פעולה שמקבלת משתנה מטיפוס שלם p פעולה שמקבלת משתנה מטיפוס שלם a AllPossibleMoves(int p)
   רשימה של Move של כל המהלכים האפשריים של שחקן p
- PossibleMoves(MorrisNode src) פעולה המקבלת משתנה מטיפוס MorrisNode ומחזירה רשימה של MorrisNode של כל התאים האפשריים שניתן אליהם את src.
- PossibleRemoves(int p) פעולה המקבל משתנה מטיפוס שלם p פעולה המקבל משתנה שלם MorrisNode של כל התאים שיש בהם חתיכה של האויב של p וגם ניתן למחוק אותם.
- CreateOrDeleteOrVerifyMill(MorrisNode node, int create = 0) הפעולה מסיפוס שלם create אשר בברירת מקבלת משתנה מטיפוס MorrisNode ומשתנה מטיפוס שלם בברירת אוה ל 0, הפעולה עושה מספר דברים עבור 1,2,0 בור 0 היא מבטלת את השלשה שbode נמצא בה, עבור 1 היא יוצרת שלשה לpode במידה והוא מתאים לקריטריונים של שלשה, 2 בודקת שbode אכן בתוך שלשה ומאשרת שאין צורך לבטל זאת.
- MoveBack() הפעולה מחזירה למצב הקודם של הלוח ומוציאה מהמחסנית של MorrisNode, המהלכים את המהלך הכי אחרון, הפעולה מחזירה רשימה של forma מטפל התאים שנמצאים ברשימה הם התאים ששונו בשחזור של הלוח, השחזור לא עבד, לדוגמא המחסנית הייתה ריקה, אז הפעולה תחזיר null.

Nine Men Morris By Tom Kark BoardAB – המחלקה

משמשת כמחלקה שמנהלת את כל ענייני האלפא בטא וחישובי המחשב, משתמשת בפעולות מן מחלקת Board על מנת לבצע מהלכים.

המחלקה יורשת מהמחלקה Board.

<u>תכונות</u>: אין תכונות

פעולות:

- BoardAB(int layer=layers) פעולה בונה של המחלקה, ומאתחלת את הלוח ובונה אותו.
- Evaluate1() פעולה אשר מחשבת ציון בעזרת ההיוריסטיקה הפשוטה של מספר החיילים ומחזירה את הציון הזה, מטיפוס ממשי.
  - Evaluate2() פעולה אשר מחשבת ציון בעזרת ההיוריסטיקה המורכבת יותר ומחזירה את הציון הזה, מטיפוס ממשי.
- פעולה אשר מקבלת שני טיפוסים שלמים CompPlay(int eval1, int eval2) שמייצגים איזה היוריסטיקה משומשת עבור כל שחקן, מחשבת את המהלך הכי טוב לשחקן הנוכחי, ומחזירה מערך מטיפוס MorrisNode של החתיכות והתאים שישתנו במהלך הכי טוב שנבחר.
  - DateTime פעולה אשר מקבלת משתנה מטיפוס Elapsed(DateTime start) ומחשבת כמה זמן עבר בסטופר.
- פעולה אשר מקבלת 2 משתנים מטיפוס שלם BestMove(int eval1, int eval2) שמייצגים את ההיוריסטיקה עבור כל שחקן, הפעולה מחשבת באמצעות אלפא בטא
   ופעולת האלפא בטא את המהלך הכי טוב ומחזירה אובייקט מטיפוס MOVE.
- AlphaBeta(int depth, int playerAB, double alpha, double beta, int) AlphaBeta(int depth, int playerAB, double alpha, double beta, int) eval1, int eval2 eval1, int eval2 eval1, int eval2 alpha al

- • AdvancedPlayHandler(Move m) פעולה אשר מקבלת אובייקט מטיפוס AdvancedPlayHandler (Move m) ועושה בלוח את המהלך הזה, הפעולה מחזירה אמת אם המהלך הזה נותן ניצחון לשחקן שעושה אותו, ושקר אחרת.
- שאר הפעולות בלוח הן פעולות שקשורות להיוריסטיקת המאמר המורכבת יותר ולכן
   אין צורך להסבירם, מימשתי אותם עבור ההיוריסטיקה הזאת בלבד.

```
public int numOfBlockedPieces(int p) //Counts the amount of blocked pieces for player p...

4 references
public int numOf2PieceConfiguration(int p)// Counts the number of 2 piece configurations for player p...

1 reference
private int numOf2ConfigHelp(MorrisNode node)...

4 references
public int numOf3PieceConfiguration(int p)// Counts the number of 3 piece configurations for player p...

1 reference
private bool numOf3ConfigHelp(MorrisNode node)...

2 references
public int doubleMorrisCount(int p)//Checks how many double morrises are there for player p...

1 reference
private bool doubleMorrisHelp(MorrisNode node)...
```


Nine Men Morris By Tom Kark

Const – המחלקה

משמשת כמחלקה ששומרת את כל הקבועים החשובים למשחק, וכל מיני ערכים שאסור לשנותם.

<u>תכונות</u>:

- enum אשר שומר את ערך המיקומים של תאים בכל enum משתה מטיפוס location מסגרת, לדוגמא התא העליון ביותר באמצע ערכו 0, וכאשר מתקדמים עם כיוון השעון הערך של כל מיקום עולה ב1.
  - ראיים האקראיים rnd → Random אשר אחראי להגרלת המספרים האקראיים rnd → למינהם
- שני משתנים מטיפוס שלם אשר אחראים להגבלות גודל הלוח SIZEX, SIZEY
   בתוך חלון המשחק עצמו
  - משתנה מטיפוס ממשי אשר אחראי למשתנה גאמא באלפא בטא GAMMA שמהדק את הציונים
- - עומק מקסימלי המגביל את האלפא בטא בבחינת העץ MaxDepth •
- משתנה מטיפוס שלם אשר שומר את כמות השכבות המקורית של המשחק layers
  - משתנה מטיפוס שלם אשר שומר את גודל כל תא, כל תא הוא ריבוע לכן tileSize
     ס משתנה מטיפוס שלם אשר שומר את גודל כל תא, כל תא הוא ריבוע לכן
  - piecesToPut משתנה מטיפוס שלם שקובע כמה חתיכות כל שחקן רשאי להניח
     בתחילת המשחק
  - layerWidthX, layerWidthY משתנים אשר אחראים לגדלים השונים ביניהם של layerWidthX, layerWidthY המסגרות בגרפיקה.

Nine Men Morris By Tom Kark GameVisuals – המחלקה

משמשת כמחלקה שמנהלת את כל מה שקשור לגרפיקה ולניהול התוכנה.

<u>מכיוון שבמחלקה זו יש המון תכונות והמון פעולות אפרט רק על הדברים הפרקטיים</u> והחשובים!

<u>תכונות:</u>

- שר מייצג את הלוח של המשחק BoardAB אשר מייצג את הלוח של המשחק Board ●
- משתנה מטיפוס בוליאני אשר משמש כמשתנה עזר לגרפיקה וניהול הלוח ומבדיל בין שחקן אמיתי לשחקן המחשב, ערך אמת כאשר תור המחשב לשחק ושקר אחרת.

פעולות:

- פעולה בונה של המחלקה, הפעולה מאתחלת את המחלקה ואת GameVisuals()
   תכונותיה ואת לוח המשחק.
  - ◆ CreateSideTables() הפעולה יוצרת את המסגרות מעל ומתחת ללוח
     ששומרות בתוכן את החתיכות אשר כל שחקן אמור להניח.
- DrawBoard() הפעולה אחראית על לצייר את הלוח ואת המסגרות וכל מה שבתוך האזור של הלוח ונעזרת בפעולות הבאות על מנת ליישם זאת, הפעולה אינה מחזירה כלום.
  - DrawSquare(int layer, int x, int y, int width, int height,)

    MorrisNode startMid
    - DrawNode(MorrisNode node) o
- changeSize(object sender, EventArgs ea) הפעולה מקבלת פרמטרים WinForms מאתחלת את המשחק מחדש ע"פ הגודל הנתון באחת תיבות הטקסט, הפעולה לגמרי מאתחלת את המשחק מחדש, אינה מחזירה דבר.
  - כל הפעולות שאציין אלו פעולות אשר מנהלות את המשחק גרפית, הן אלו שמתקשרות עם הלוח מאחורי הקלעים ומנהלות את המשחק בהתאם בצורה הגרפית.
    - PlaceGraphical(MorrisNode src, MorrisNode dest) o
      - GraphicalUnfocus(MorrisNode node) o

- GraphicalMoveBack(object sender, EventArgs ea)
  - GraphicalRemove(MorrisNode node) o
    - GraphicalWinner() o
  - GraphicalChoose(MorrisNode node) o
- ClickHandler(object sender, System.EventArgs e) פרמטרים דיפולטיבים של WinForm ומנהלת את כל מה שקשור ללחיצות על הלוח ועל מסך התוכנה, זאת הפעולה שאחראית על ניהול אילו פונקציות אמורות להתבצע על פי לחיצות ובקשות המשתמש. הפעולה אינה מחזירה דבר.
  - CompPlayGraphic(bool isCPUPlay = false) פעולה אשר מקבלת פרמטר פעולה אשר מקבלת פרמטר false) יחיד שמאותחל כברירת מחדל לשמואה הפעולה משחקת בשביל המחשב ומבצעת את השינויים הגרפיים בהתאם לבקשת המחשב. הפעולה אינה מחזירה דבר.
- UpdateAndShowBoard() הפעולה מעדכנת את הלוח עם הטקסטים
   והאינפורמציה המתאימה בנוסף על כך מעדכנת את כל הגרפיקה למצב הנוכחי ע"פ
   בקשות הפונקציות המצויינות לעיל. הפעולה אינה מחזירה דבר.
  - hintClick(object sender, EventArgs e) הפעולה מקבלת פרמטרים hintClick (object sender, EventArgs e) דיפולטיבים ומציגה לשחקן רמזים בהיבט הגרפי, הפעולה אינה מחזירה דבר.

Nine Men Morris By Tom Kark IndexHooks – המחלקה

משמשת כמחלקה המתחזקת את מבני הנתונים של הלוח וכהמחלקה הבונה ומקשרת בין כל התאים על הלוח.

<u>תכונות</u>:

שר שומר את השורש של כל מבני MorrisNode - אובייקט מטיפוס - hooks • הנתונים, זה התא העליון ביותר באמצע, בשכבה הפנימית

<u>פעולות:</u>

- CreateLayer(int layer) פעולה המקבלת מספר מטיפוס שלם ומחזירה אובייקט MorrisNode מטיפוס מטיפוס
- LinkLayer(MorrisNode tree, MorrisNode newLayer) פעולה המקבלת שני MorrisNode ומחזירה אובייקט מאותו טיפוס, הפעולה מקשרת בין שני השכבות
- CreateTree(int layers) פעולה אשר מקבלת משתנה מטיפוס שלם ולא מחזירה
  כלום, הפעולה בונה כל שכבה בצורה איטרטיבית
- IndexHooks(int layer = Const.layers) הפעולה הבונה של המחלקה, מקבלת Const משתנה מטיפוס שלם עם ערך ברירת מחדל שנתון במחלקה.

Nine Men Morris By Tom Kark MorrisButton – המחלקה

משמשת כמחלקה אשר מייצגת את הכפתורים(תאים) על הלוח, המחלקה יורשת מן המחלקה Button.

<u>תכונות</u>:

- אשר מתאים node אשר שומר את MorrisNode אשר מתאים -ancestor לאותו כפתור
- graphicChange משתנה מטיפוס בוליאני שמשמש כמשתנה עזר בשינויים גרפיים בלוח בין מהלכים, ערכו אמת עבור המצב בו הכפתור צריך לעבור שינוי גרפי ושקר אחרת.

Nine Men Morris By Tom Kark MorrisNode – המחלקה

משמשת כמחלקה אשר מייצגת את התאים במשחק.

תכונות:

- שר עבר האם התא הנוכחי עבר selected משתנה מטיפוס בוליאני אשר ערכו אמת עבור האם התא הנוכחי עבר שינוי ואחרת שקר
  - משתנה מטיפוס בוליאני אשר ערכו אמת אם התא הנוכחי נמצא בתוך isInMill
     שלשה אחרת שקר
- שר מייצג את המיקום של החתיכה הנוכחית location משתנה מטיפוס place ■
- שר מייצג את השכן הבא אחריו עם כיוון MorrisNode אובייקט מטיפוס near1 השעון
- אשר מייצג את השכן הבא אחריו נגד כיוון MorrisNode אובייקט מטיפוס near2 השעוו
  - אשר מייצג את השכן הפנימי לו MorrisNode אובייקט מטיפוס- inner
  - אשר מייצג את השכן החיצוני לו MorrisNode אובייקט מטיפוס- outer •
  - משתנה מטיפוס שלם אשר מייצג את מספר השכבה אשר התא layerNum
     הנוכחי נמצא בו
- שר מייצג את הכפתור על הלוח המקושר btn → אובייקט מטיפוס MorrisButton אשר מייצג את הכפתור על הלוח המקושר לתא הנוכחי
- משתנה מטיפוס שלם אשר מייצג את המספר של השחקן שהתא הזה occupied שייך לו, לדוגמא אם התא הזה הוא חתיכה של השחקן הראשון אז ערך המשתנה הינו 1.

Nine Men Morris By Tom Kark פעולות:

- MorrisNode() פעולה בונה אשר אינה מקבלת שום פרמטרים ומאתחלת את המחלקה.
- פעולה בונה אשר מקבלת 2 MorrisNode(location place, int layerNum) פרמטרים, הראשון הוא משתנה מטיפוס והשני משתנה מטיפוס שלם, הפעולה מאתחלת את המחלקת ואת תכונותיה.
- פעולה אשר מחזירה משתנה מטיפוס בוליאני, הפעולה בודקת אם HasInner()
   לתא הנוכחי יש שכן חיצוני לו.
- HasOuter() פעולה אשר מחזירה משתנה מטיפוס בוליאני, הפעולה בודקת אם לתא הנוכחי יש שכן פנימי לו.

Nine Men Morris By Tom Kark Move – המחלקה

המחלקה מנהלת ומתחזקת מהלכים בעיקר בשימוש של שחזור מהלכים, היא יודעת בכל מהלך מי זז, לאן זז, מהיכן זז ומי אכל וכו'.

תכונות:

- שמייצג את התא אשר ממנו הזזנו במהלך src שמייצג את התא אשר ממנו הזזנו במהלך
  - אשר מייצג את התא אליו אנחנו זזים MorrisNode אובייקט מטיפוס dest
    - אשר מייצג את התא שבמהלך אכלנו MorrisNode אובייקט מטיפוס ate
- ateWasMill משתנה מטיפוס בוליאני אשר ערכו אמת אם במהלך אכלנו חתיכה בתוך שלשה ואחרת שקר
  - phase משתנה מטיפוס שלם אשר מייצג את השלב במשחק כאשר ביצענו את phase משתנה מטיפוס שלם אשר מייצג את השלב במשחק כאשר ביצענו את המהלך

<u>פעולות:</u>

- Move(MorrisNode src, MorrisNode dest, MorrisNode ate,int phase)
   הפעולה הבונה של המחלקה, מקבלת 3 אובייקטים מטיפוס שלם ומאתחלת את המחלקה ותכונותיה.
- פעולה המקבלת אובייקט מטיפוס SetAte(MorrisNode ate, bool wasMill 0) MorrisNode ומשתנה מטיפוס בוליאני, הפעולה קובעת את ערכי התכונות ate.ateWasMill

Nine Men Morris By Tom Kark MoveScore – המחלקה

המחלקה מנהלת ומתחזקת ציוני מהלכים בשביל האלפא בטא.

<u>תכונות</u>:

- שמייצג מהלך כלשהו. Move סובייקט מטיפוס -move •
- score משתנה מטיפוס ממשי אשר מייצג את הציון של המהלך.

:פעולות

- פעולה בונה אשר מקבלת אובייקט MoveScore(Move move, double score)
   מטיפוס Move ומשתנה מטיפוס ממשי אשר מאתחלת את המחלקה ואת תכונותיה.
  - פעולה אשר מקבלת אובייקט מטיפוס CompareTo(MoveScore other) . ומשווה אותו לאובייקט הנוכחי, מחזירה ערך מטיפוס שלם. MoveScore

Nine Men Morris By Tom Kark
ייצוג בסיס הידע

בפרויקט שלי השתמשתי בהמון טכניקות ודרכים שונים לממש אותו, הדבר הראשון שלדעתי עליי להסביר זה המימוש של מבנה הלוח.

הרי השאלה הראשונה שעולה בעת תכנון הלוח זה איך בדיוק ממשים את זה? הרי בכל שכבה יש לכל תא גם שכנים מלמעלה, למטה, ימין,שמאל אבל לא לכל אחד יש את כולם. הרעיון שלי היה יעיל במיוחד ביישום שלו. הלוח עצמו מאוד מסובך ולא ניתן לממש אותו במטריצה כמו שאפשר במשחקים אחרים.

תחילה השתמשתי בenum של מיקום כפי שהסברתי באפיון המערכת, נתתי לכל נקודה על החילה השתמשתי בenum של מיקום, לדוגמא TopMid=0 כלומר תא שנמצא הלוח ערך מספרי אשר מתרגם לערך של מיקום, לדוגמא TopRight=1 ואז במיקום 0 הוא התא הנמצא הכי למעלה בשכבתו באמצע. לאחר מכן RightMid=2 וכן הלאה, כפי שניתן להבין יש כאן תבנית של סדרה עולה שמייצגת את מיקום התאים, כלומר ניתן להסתכל על זה כשעון, כאשר מעלים את המיקום ב1 אז אנחנו זזים אחד קדימה בכיוון השעון, ולכן ככה אנחנו מטפלים בפשטות וביעילות בבעיה של שכנים שנמצאים איתנו באותה המסגרת.

נשים לב שבכל שכבה יש לנו 4 תאים אמצעים, כל תא אמצעי מקושר לפחות לשכבה אחת, ויש גם שכבות שבהן התאים האמצעים מקושרים ל2 שכבות.

בניתי מן גרף לא מכוון בעל דרגת יציאה של 4 לכל היותר, כל תא בוודאות מכיל לפחות 2 שכנים ובמקרים מסוימים 3 ובמקרים אחרים גם 4. לכן לקחתי את מחלקת Node הידועה שלמדנו בבית הספר והרחבתי אותה, עכשיו כל צומת יכול להצביע עד ל4 צמתים אחרים.

לאחר מכן בניתי את הלוח בצורה מאוד פשוטה, כתלוי במספר השכבות, הרי שדרך הבנייה שלי תומכת בלוח מודולארי, מתחילים מהשכבה הפנימית ביותר, יוצרים את הTopMid ומתקדמים לפי כיוון השעון עד שנחזור אליו, לאחר מכן מקשרים אותו לשכבה חדשה חיצונית ובונים את הלוח איטרטיבית באותה דרך, בעת כל סיום שכבה נשדך גם את שאר האמצעים שנשארו בו לשכבה החיצונית לו והשכבה הפנימית לו ובכך סיימנו את הבנייה.

כפי שניתן לשים לב, בפרויקט שלי ישנה אפשרות נוספת והיא לחזור שלב אחורה במשחק, מימשתי פעולה זו עבור השחקנים אשר עשו מהלך בטעות או אשר התחרטו במהלך שלכם מספיק מהר, וגם כי בשימוש הALPHA BETA ישנו צורך לחזור אחורה מהלכים מכיוון

שהוא מסתכל קדימה במשחק. במימוש החזרה השקעתי מחשבה רבה על מנת לחשוב איך אממש זאת בצורה הפשוטה והיעילה ביותר בהתחשב בכך שלא נידע את כמות המהלכים שיתבצעו במהלך המשחק, לבסוף הבנתי שניתן להשתמש במחסנית מכיוון שדרך העבודה שלה תואמת לדרך של המשחק, אני שומר כל מהלך במחסנית וכאשר אני רוצה לחזור שלב אחורה אני מוציא את המהלך מהמחסנית ומשחזר אותו למצב הקודם של הלוח, בשימוש המחסנית אני מצליח לא להתייחס לכמות המהלכים וגם סיבוכיות השמירה קבועה והשחזור בממוצע קבוע אך ליניארי במספר התאים במקרה הגרוע, מאוד מרשים.

בסופו של דבר הפרויקט כולל כמה מערכים פשוטים בשביל שמירת נתונים פשוטה, כמה רשימות על מנת לנהל מהלכים, גרף 4 כיווני אשר מתאר את הלוח בכללותו ומחסנית שמתארת את מהלכי המשחק הקודמים.

Nine Men Morris By Tom Kark תיאור אלגוריתם המחשב

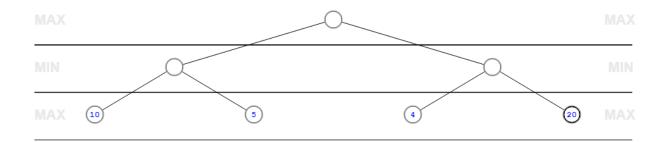
בפרויקט שלי השתמשתי באלגוריתם Alpha-Beta שמתבסס על אלגוריתם שלי השתמשתי באלגוריתם שלפא בטא משנה אותו מעט ומייעל אותו.

אלגוריתם MiniMax סורק את כל המהלכים ומתקדם במשחק וירטואלית, כלומר המשחק עצמו לא באמת מתקדם אבל האלגוריתם חושב קדימה ומתקדם, האלגוריתם בונה מן עץ מהלכים אשר ממנו הוא מחזיר מסלול אופטימלי ביותר בהנחה שכל שחקן משחק בצורה האופטימלית ביותר, בתחתית העץ (כאשר מגיעים למהלך מנצח או לעומק אשר האלגוריתם מוגבל על ידו) האלגוריתם נותן למהלך ציון היוריסטי ע"פ חישובים כלשהם שאסביר בעמודים הבאים ובעזרת ציונים אלא חוזר במעלה העץ ובוחר מהלכים אופטימליים.

כל רמה בעץ היא או מינימום או מקסימום, מכיוון שכל פעם שנרד צומת התור יתחלף לשחקן אחר ולכן יש צורך להפריד כל רמה בין מקסימום ומינימום.

אלגוריתם אלפא בטא עובד בדיוק באותה דרך רק שבמהלך הסריקה, הוא יכול להחליט במצבים מסוימים שלא צריך להמשיך לסרוק צמתים אחרים ובכך חוסך זמן, לתהליך זה קוראים גיזומים, אביא דוגמא פשוטה לעץ כזה ואסביר קודם כל איך MiniMax יעשה אותו ולאחר מכן אראה את אלפא בטא.

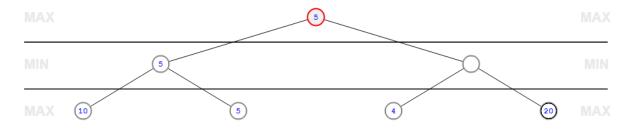
תחילה ניקח עץ לדוגמא:

בתחילת הסריקה, המקסימום משחק, אנחנו עושים סריקת InOrder, משמע הולכים לבן השמאלי של הצומת רקורסיבית, לאחר מכן לצומת עצמו, ואז רקורסיבית לבן הימני של הצומת. נסתכל על הבן השמאלי של השורש, ונשים לב כי זה תורו של min לשחק, ולכן עליו לבחור את הערך הקטן מבניו, במקרה זה בניו הם עלים ולכן הם סוף העץ, נרד קודם לעלה השמאלי, ערכו 10, ונשמור אותו אצל אבא שלו לאחר מכן נבדוק את העלה הימני ונשווה בינו לבין הערך של אבא שלו, נבחר את הקטן מביניהם שזהו 5 ולאחר מכן נעלה את הערך הזה לשורש

כעת נלך מהשורש ימינה, ונעשה את אותו דבר עבור בנו הימני של השורש, נקבל שערך הבן הימני של השורש הוא 4, מכיוון שהשורש נמצא ברמה של מקסימום, נדרש עליו לבחור את

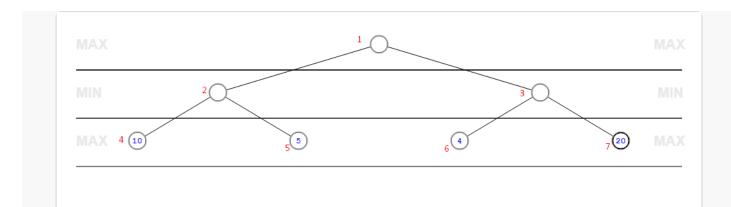

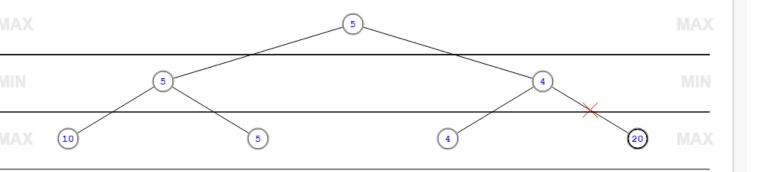
הגדול מבניו, אז כעת נשווה בין ערכו של השורש (ערכו של הבן השמאלי שכבר העלנו) ובין ערכו של הבן הימני ונגלה כי ערך השורש עכשיו הוא 5 ולכן המסלול האופטימלי הוא מהשורש אל העלה שערכו 5.

אלגוריתם אלפא בטא עובד כמעט זהה לחלוטין רק שהוא משתמש בשני משתנים, אלפא ובטא אשר איתם הוא סורק יותר חכם וגוזם צמתים מסוימים.

נגדיר ערך $\alpha=-\infty$, $\beta=\infty$, כאשר נהיה ברמת מקסימום, ונבחר ערך כלשהו מהבנים, אם $\alpha=-\infty$, $\beta=\infty$, מערך גדול מ α אז נעדכן את α להיות ערך זה , כאשר זאת רמת מינימום, אם הערך קטן מ α אז נעדכן את $\alpha \geq \beta$ להיות ערך זה, במידה ונוצרת סיטואציה שאנחנו בצומת כלשהי ו $\alpha \geq \beta$ אז אין טעם לבדוק את שאר הבנים של הצומת מכיוון שבדיקה זו לא תשפיע בכלל על התוצאה, נשים לב לאותה הדוגמא של המינימקס.

 $\alpha=5, \beta=\infty$ נראה (הערך ה β , נראה מספר 6 ונבדוק אם ערכו קטן מערך ה β , פראה מתקיים ולכן נעדכן את ערך הבטא של צומת 3, $\beta=5, \beta=4$, מכיוון שמתקיים שזה מתקיים ולכן נעדכן את ערך הבטא של צומת מספר 3 שזה בעצם רק צומת מספר 7 ונעדכן את ערך צומת מספר 3 להיות 4:

עכשיו נבדוק אם ערך הבן הימני של השורש גדול מערך האלפא שלו, נשים לב שמתקיים 5>4

מדוע ביצענו את הגיזום? נשים לב שבשורש מחכה לנו הערך 5, וגם כעת הוחזר לנו הערך 4 מן צומת מספר 6 אל צומת מספר 3, מכיוון שצומת מספר 3 היא ברמת מינימום האלגוריתם ינסה לבחור את הערך הקטן ביותר מבין הבנים, אבל מכיוון שהשורש הוא רמת מקסימום הוא ינסה לבחור את הערך הגדול מבין בניו, מכיוון שערך הבן השמאלי של השורש הוא 5, לא משנה איזה ערך יותר קטן מ4 צומת מספר 3 ייבחר, 5 עדיין ינצח אותו בשורש, ולכן חסכנו בזמן וגם בעבודה.

Nine Men Morris By Tom Kark היוריסטיקות וחישוב הנקודות למהלך

בפרויקט שלי בחרתי להשתמש ב2 היוריסטיקות, ההיוריסטיקה הראשונה היא יחסית פשוטה אשר מתייחסת למספר החתיכות שיש לכל שחקן בלבד, כלומר האלגוריתם יעדיף מהלכים אשר או שומרים על מספר השחקנים של השחקן הנוכחי, או מהלכים אשר מורידים את מספר החתיכות של האויב, הוא יעדיף להיות בעל מספר החתיכות הגדול יותר. החישוב הוא ממש פשוט והוא נראה כך:

numOfPieces = CountPieces(2) - CountPieces(1);

הוא minimizer הוא השחקן השני והmaximizer הוא השחקן השני והminimizer הערה: חשוב לציין כי בפרויקט שלי המximizer השחקן הראשון.

הערך שייצא פה הוא ההפרש של מספר החתיכות בין שחקן 2 לשחקן 1, נניח והעץ הגיע לעומק המקסימלי והוא רוצה לחשב את הציון של המצב הנוכחי של הלוח, נסתכל על 2 מצבים:

- תור שחקן 1, במידה ויש לו יותר חתיכות אז כמובן שערך ההפרש הוא שלילי וזה
   מצוין לשחקן מכיוון שהוא מחפש ציון כמה שיותר קטן, אם יש לו פחות חתיכות אז
   ערך ההפרש הוא חיובי וזה לא טוב לו.
- תור שחקן 2, במידה ויש לו יותר חתיכות אז כמובן שערך ההפרש הוא חיובי וזה
   מצוין לשחקן מכיוון שהוא מחפש ציון כמה שיותר גדול, אם יש לו פחות חתיכות אז
   ערך ההפרש הוא שלילי וזה לא טוב לו.

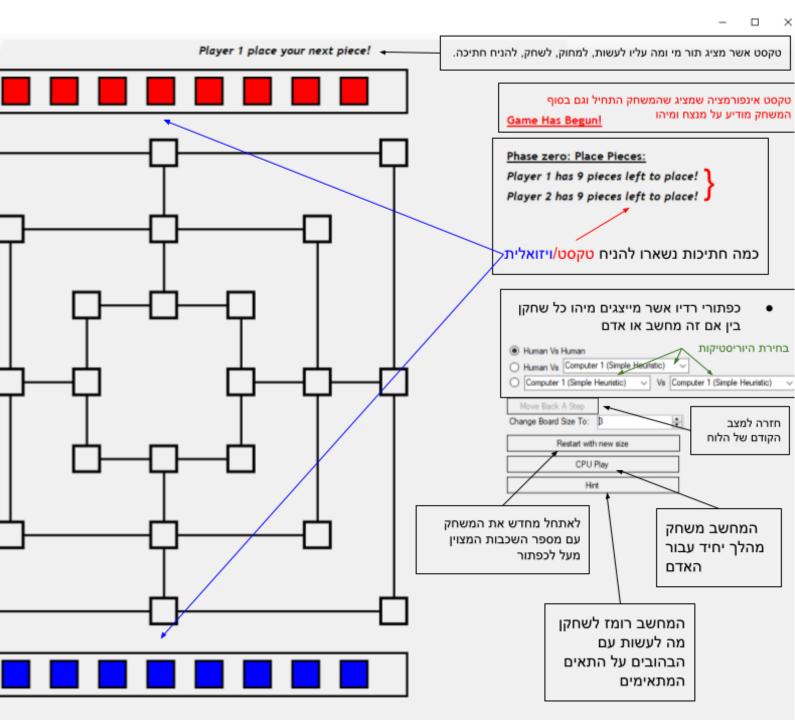
היוריסטיקה השנייה היא היוריסטיקה שמצאתי במאמר אקדמי אשר חקר את תופעות המשחק ובעצם דרך ניתוחים סטטיסטיים ומחקר הוא הצליח לפתח היוריסטיקה אופיטמלית. אחד הדברים שרציתי לממש בפרויקט זה אופציה של מחשב נגד מחשב, ולדעתי כאשר מחשב משחק נגד עצמו עם אותה היוריסטיקה זה לא מעניין באותה מידה כמו 2 מחשבים שמשחקים בשיטות שונות, רציתי לבדוק את ההיוריסטיקה של המאמר ולכן מימשתי אותה ומספר רב של פעולות אשר היא דורשת, לא נכנסתי לעומק במשמעות ההיוריסטיקה הזו אבל היא אכן משחקת מאוד מאתגר, מספיק מאתגר.

Nine Men Morris By Tom Kark כאשר המחשב משחק מול עצמו לפעמים המשחק מתנהל כרגיל עד שנוצרת הסיטאוציה כאשר המחשב משחק מול עצמו לפעמים בעלי 3 חתיכות) והמשחק יכול להמשך המון זמן, לכן ששני השחקנים בשלב 2 (שניהם בעלי 3 חתיכות) והמשחק יכול להמשך המון זמן, לכן הוספתי מנגנון קטן בקוד אשר קולט שלאחר מספר קבוע של מהלכים מסוימים שאף אחד מהשחקנים לא אכל חתיכה, המחשב לא ייבחר את המהלך עם הניקוד הכי גבוה, אלא הוא ייבחר אחד רנדומלי מכל המהלכים שנמצאים בשלושת הציונים הכי גבוהים.

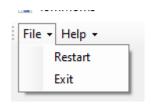

Nine Men Morris By Tom Kark מדריך למשתמש

Nine Men Morris By Tom Kark נוסף על כך בפינה השמאלית העליונה בתוכנה ישנו תפריט עם אפשרויות לעשות אתחול מוחלט של התוכנה, יציאה מהתוכנה, ואודות התוכנה.

Nine Men Morris By Tom Kark רפלקציה

הפרויקט היה הפרויקט הכי מעניין שהיה לי מימי בתקופת לימודי ביסודי, חטיבה ובתיכון, הפרויקט יישם המון עקרונות שלמדנו בתכנית הלימודים הרגילה והוסיף הרבה מעבר וגם דרש בחלקים מסוימים ידע אישי, לדעתי הקשיים העיקריים בפרויקט היו לתכנת debugging מכיוון שלעשות debugging באלפא בטא היה מאוד מתיש ומעייף, בכל זאת, רקורסיה שעוברת אלפי צמתים בעץ וצריך לעשות דיבאגינג לזה, למזלי תכנתי בצורה טובה ולא היו הרבה דיבוגים בכלל באלפא בטא ולכן לא נתקעתי כל כך הרבה זמן, שמתי לב לשיפור ברמת העבודה ועשייתה משום שכבר בניתי פרויקטים דומים לכך בעבר אבל לא גדולים בקנה מידה כמו זה. הידע והכלים שרכשתי במהלך העבודה הרחיבו ופיתחו לי את הידע בצורה חד משמעית ואני שמח על כך.

לסיכום, הפרויקט היה מאתגר, דרש לעבור מכשולים לא מעטים, אך התמודדתי איתם בהצלחה והראתי ביצועים מעל ומעבר, פרויקט מעניין, מוצלח ומקווה שהקהל המיועד שינסה אותו יהנה ממנו וינצל אותו למטרות למידה עצמית או שימוש פרקטי וכו'.

כל הפרויקט הזה לא היה קורה בלי המנחה שלי אריאל בר יצחק, הוא עזר לי רבות בתכנון הפרויקט והבנת בנייתו, הראה לי את הדרך לפרויקט מוצלח, מאורגן ומושקע ואני מאוד מרוצה מהתוצר הסופי.

תודה נוספת לכל מיני סרטונים אשר נעזרתי בהם במהלך בניית הפרויקט אשר לימדו אותי כל מיני דברים מרתקים אותם הוספתי לפרויקט.

Nine Men Morris By Tom Kark ביבליוגרפיה

- ויקיפדיה, אודות המשחק וכל מיני מושגים וטכניקות למימושים שונים בקוד הפרויקט
  - יוטיוב סרטונים אשר עזרו לי להבין איך לייעל את צורות הקוד שלי ואת דרך העבודה
  - StackOverflow כאשר נתקלתי בבעיות מורכבות למינהם פניתי לאתר התמיכה StackOverflow הזה על מנת להבין איפה נפלתי בעת כתיבת הקוד